

Dějepis – charakteristika předmětu

A. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

A. 1 Hlavní cíle předmětu v pojetí ŠVP 3in

- rozvíjení vlastního historického vědomí žáka
- vnímání obrazu hlavních vývojových linií dějin lidstva
- získání orientace v historickém čase
- pochopení souvislosti dějinných událostí a procesů
- chápání kulturní rozmanitosti světa
- utváření pozitivního hodnotového systému

A. 2 Vzdělávací obsahy předmětu (témata, tématické celky z jiných oborů, případně průřezová témata)

Do předmětu Dějepis jsou zařazeny tématické okruhy těchto průřezových témat:

A. Osobnostní a sociální výchova

Tématické okruhy nejsou zařazeny.

B. Výchova demokratického občana

Tématické okruhy nejsou zařazeny.

C. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

(2) Občan, občanská společnost a stát (8.roč.)

Téma realizováno v návaznosti na látku předmětu Vznik občanské společnosti Francie, USA.

D. Multikulturní výchova

Tématické okruhy nejsou zařazeny.

E. Environmentální výchova

Tématické okruhy nejsou zařazeny.

F. Mediální výchova

Tématické okruhy nejsou zařazeny.

A. 3 Preferované formy realizace předmětu

Individuální práce, žákovské miniprojekty, samostatné zamyšlení nad problémem, práce ve dvojicích a skupinách, dějepisná cvičení, práce s internetem, exkurze, návštěvy výstav a památek

A. 4 Časová dotace předmětu v jednotlivých ročnících

- 6. ročník – 2 hodiny týdně
- 7. ročník – 2 hodiny týdně
- 8. ročník – 2 hodiny týdně
- 9. ročník – 2 hodiny týdně

A. 5 Místo realizace předmětu

Předmět realizujeme v kmenových třídách, počítačové pracovně, popř. mimo budovu školy (školní prostory, Stromovka, Letenská pláň, Technické a Zemědělské muzeum...atd.)

A. 6 Organizace výuky předmětu (dělení žáků na skupiny, spojování žáků z různých ročníků atd.) - zdůvodnění

Žáci se nedělí na skupiny, absolvují výuku předmětu po třídách.

B. Výchovné a vzdělávací strategie předmětu Dějepis

- rozvíjení schopnosti orientace v různých historických obdobích a kulturních prostředích, osvojování a používání základních dějepisných pojmů prostřednictvím aktivní práce s mapami, plány, náčrtů, schématy
- odhalování širších dějepisných souvislostí prostřednictvím aktivní práce s internetem, odbornými i populárně naučnými časopisy a využití statistik, encyklopedií, atlasů atd.
- vytváření postojů žáků k historii a ke kulturnímu dědictví prostřednictvím přímého poznávání (návštěvy historických objektů, památek, výstav s tematikou historie, galerií, účast na kulturně naučných akcích zaměřených na aktivní poznávání kulturního dědictví – práce s pracovními listy atd.)
- rozvíjení zájmu o poznávání historie České republiky, cizích zemí a regionů prostřednictvím společného cestování (využití ozdrav. a poznávacích výjezdů a tematických výletů) a prostřednictvím tvorby žákovských projektů s využitím cestovatelských zkušeností a zážitků žáků

B. 1 Preferované výchovné a vzdělávací strategie (postupy, metody, formy práce), které vedou k utváření a rozvoji klíčových kompetencí žáků a které vycházejí ze společně sdílených a uplatňovaných postupů v rámci školy

Pro vytváření a rozvíjení klíčové **kompetence k učení** jsou využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- vyhledávat a kombinovat informace z různých zdrojů
- poznávat a postupně operovat s obecně užívanými pojmy, termíny, znaky a symboly v oblasti dějepisu
- využívat poznatků z různých předmětů
- zamýšlet se nad problémy a formulovat vlastní názory a postoje
- hodnotit vlastní práci
- vyhledávat a třídit informace podle zadaných kritérií a efektivně je využívat v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- plánovat, organizovat a řídit své učení, posuzovat pokrok a formulovat příčiny nezdaru

Pro vytváření a rozvíjení klíčové **kompetence k řešení problémů** jsou využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- rozvoj kritického myšlení a logického uvažování
- utváření vlastních názorů na problémové situace
- hledání variant řešení problémů a ověřování správnosti řešení
- věcně argumentovat a diskutovat
- vyhledávat informace vhodné k řešení problému, hledat jejich shodné, podobné a odlišné znaky
- samostatně řešit problémy; volit vhodné způsoby řešení
- obhajobu vlastních postojů a rozhodnutí

Pro vytváření a rozvíjení klíčové **kompetence komunikativní** jsou využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- diskutovat o problému, vyjádřit svůj názor
- věcně argumentovat
- pracovat s různými typy textů, posuzovat jejich věcnou úroveň
- využívat informační a komunikační prostředky

Pro vytváření a rozvíjení klíčové **kompetence sociální a personální** jsou využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- spoluúčast při sestavování pravidel pro práci
- pracovat v atmosféře úcty a tolerance
- posilovat svou samostatnost, sebedůvěru a sebeúctu
- pracovat ve skupině a hledat v ní svou roli
- diskutovat o problému

Pro vytváření a rozvíjení klíčové **kompetence občanské** jsou využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- podíl na vytváření pravidel spolupráce
- zkoumání názorů a pohledů lišících se od jejich vlastních
- poznávat neprostředkovatelské tradice, národní, historické a kulturní dědictví
- postupně poznávat základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy

Pro vytváření a rozvíjení klíčové **kompetence pracovní** jsou využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- pracovat v prostředí jasně vymezených pravidel a povinností a systému hodnocení výsledků
- vytvářet samostatně kritéria pro vlastní hodnocení kvality práce
- vzájemně si radit a pomáhat

KOMPETENCE UČIT SE UČIT

Dějepis – oborové cílové kompetence žáka 3. období (6. - 9. roč.)

Žáci

V oblasti obecného úvodu do dějepisu:

- vysvětlí cíl a způsob poznávání historie, hlavní úkoly archivů, muzeí, galerií, knihoven
- orientují se v historickém čase před naším letopočtem a náš letopočet
- řadí historické epochy v chronologickém sledu

V období P r a v ě k u:

- charakterizují život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu
- charakterizují paleolit, neolit a období kovů
- objasní význam zemědělství, chovu dobytka a zpracování kovů pro lidskou společnost
- uvedou archeologické vykopávky a nálezy na našem území
- objasní vliv přírodních poměrů na vývoj prvních velkých zemědělských civilizací

V období S t a r o v ě k u:

- objasní přínos starověkých států pro rozvoj světové civilizace
- vysvětlí vliv přírodních poměrů na rozvoj řecké společnosti
- objasní úlohu báji, pověstí a náboženství v životě Řeků
- porovnají formu vlády a postavení spol.skupin v jednotlivých státech a vysvětlit podstatu demokracie
- charakterizují dílo a odkaz významných osobností antiky
- uvedou nejvýznamnější památky antiky, jejich přínos pro evropskou civilizaci
- charakterizují dobu královskou, období republiky a císařství v Římě
- vysvětlí zrod křesťanství a souvislost s judaismem

V období S t ř e d o v ě k u:

- popíší změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vznik států
- porovnají základní rysy západoevropské, byzantské – slovanské a islámské kulturní oblasti
- charakterizují první státní útvary na našem území – Sámova říše, Velká Morava, počátky českého státu
- charakterizují významná období vývoje českého státu – Přemyslovci, Karel IV., Václav IV., husitství, Jiří z Poděbrad, Jagellonci
- vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi mocí světskou a církevní
- popíší postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti
- uvedou příklady románské a gotické kultury
- vysvětlí znovuzrození antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve
- vysvětlí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
- popíší hlavní objevné cesty a jejich význam

V období Novověku:

- charakterizují postavení českých zemí v habsburské monarchii
- posoudí třicetiletou válku jako mocensko – ideový konflikt a důsledek náboženské nesnášenlivosti
- charakterizují pojmy – absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus
- rozpoznat hlavní znaky jednotlivých kulturních stylů, uvést představitele a příklady kulturních památek
- objasní vliv osvětenství na hospodářský, společenský a kulturní rozvoj našich zemí
- charakterizují modernizaci společnosti
- s využitím jiných předmětů charakterizují národní obrození a objasnit úlohu jednotlivých osobností
- odhalují souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbití starých společenských struktur v Evropě
- popíší uspořádání Evropy po Vídeňském kongresu
- popíší revoluční rok 1848 / 49 v našich zemích, v Rakousku a ostatních státech

V období Moderní doby:

- vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým nerovnoměrnost vedla soupeření mezi velmocemi a vymezení významu kolonií
- charakterizují dílo a odkaz významných osobností našich a světových dějin
- charakterizují hlavní změny na počátku 20. století
- popíší příčiny, průběh a výsledky obou světových válek a postavení a úlohu českého národa v nich demonstrují zneužití techniky ve světových válkách
- charakterizují jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení a důsledky pro svět
- vyloží pojmy antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
- zhodnotí postavení ČR v evropských souvislostech
- vysvětlí příčiny a důsledky bipolárního světa
- na příkladech doloží mocenské, politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce posoudit postavení rozvojových zemí
- s využitím poznatků z jiných předmětů charakterizují rozvoj vědy a techniky, vzdělanosti a umění charakterizovat základní globální problémy lidstva a jejich řešení

Dějepis – učivo 3. období (6. - 9. roč.)

6. ročník

Pravěk

- Úvod do učiva
- význam zkoumání dějin
- získávání informací o dějinách
- historické prameny

Starší doba kamenná

- způsob života jednotlivých vývojových typů člověka

Mladší doba kamenná

- způsob života a obživy
- počátky řemesel

Doba kovů

- rozvoj řemesel a obchodu
- zánik rodové společnosti

Naše země v období pravěku

Starověk

Oblasti starověkého východu

- charakteristické rysy oblasti
- vývoj společnosti
- náboženské představy
- počátek písmo a kultury
- přínos starověkých civilizací

Řecko

- kořeny řecké civilizace
- archaické a klasické období
- Makedonie
- Helénismus

Řím

- království
- republika
- císařství

- počátky křesťanství
- římská kultura
- rozpad římské říše
- naše země v době římské

7. ročník

Opakování

- krize císařství
- křesťanství
- zánik západořímské říše

S t ř e d o v ě k

Raný středověk

- nový etnický obraz Evropy
- byzantská, arabská a franská říše
- první státní útvary na našem území
- český stát v době knížecí
- formování prvních státních celků v Evropě
- boj mezi mocí světskou a církevní
- křížové výpravy
- románská kultura a životní styl raného středověku

Vrcholný středověk

- rozvoj řemesel a obchodu, vznik měst a jejich význam
- český stát za vlády posledních Přemyslovců
- nástup Lucemburků a vláda Karla IV.
- gotická kultura a životní styl jednotlivých vrstev v období vrcholného středověku
- konflikt mezi Anglií a Francií
- kritika poměrů v církvi a husitství v Čechách

Pozdní středověk a raný novověk

- doba poděbradská
- doba jagellonská
- humanismus
- objevné plavby a jejich společenské důsledky
- náboženská reformace
- počátky absolutních monarchií
- český stát v předbělohorských poměrech
- třicetiletá válka

8. ročník

N o v o v ě k

Období od 2. pol. 17. stol. do konce 18. stol.

- občanská válka v Anglii
- baroko a životní styl
- upevňování vlády Habsburků po třicetileté válce
- rozvoj vzdělanosti v době osvícenství
- české země za vlády Marie Terezie a Josefa II.
- situace ve Francii, Rusku a Prusku, vzestup Velké Británie
- boj amerických osad za nezávislost, vznik Spojených států amerických

Období od konce 18. stol. do r. 1914

- Velká francouzská revoluce, její průběh a význam pro Francii i evropské dějiny
- napoleonské války a jejich důsledky
- průmyslová revoluce, modernizace společnosti, změna sociální struktury
- národní a osvobozenécká hnutí v Evropě, pojem vlastenectví a požadavek národa na svobodný rozvoj
- utváření novodobého českého národa
- rok 1848 v Evropě a v Čechách
- postavení českých zemí v habsburské monarchii ve 2. pol. 19. stol., základní rysy české politiky, její představitelé
- procesy sjednocování v Německu a v Itálii
- občanská válka v USA

9. ročník

M o d e r n í d o b a

Situace v letech 1914 – 1948

- první světová válka
- situace v Rusku, ruské revoluce
- vznik ČSR, hospodářsko-politický rozvoj republiky, sociální a národnostní problémy
- mezinárodní politická situace Evropy ve 20. letech
- počátky fašistického hnutí
- SSSR v meziválečném období
- světová hospodářská krize a její důsledky
- první projevy fašistické agrese, vznik válečných ohnisek
- kultura, věda a technika před vypuknutím 2. světové války
- cesta k Mnichovu, Mnichovská dohoda a její důsledky
- Protektorát Čechy a Morava
- druhá světová válka
- domácí a zahraniční odboj
- mezinárodní konference a poválečné uspořádání světa
- poválečné Československo v letech 1945 – 1948, únorový převrat 1948

Dějiny od poloviny 20. století do současnosti

- postavení Československa a jeho postupné začleňování do sféry vlivu SSSR, projevy sovětizace ČSR
- studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků
- rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět
- vnitřní situace v zemích východního bloku - (krizové projevy), vybrané příklady
- charakteristika západních zemí (na vybraných příkladech)
- krize sovětského impéria a „perestrojka“
- obnova demokracie ve východní Evropě a „sametová revoluce“
- rozpad Československa, vznik ČR, začlenění do integračních procesů v Evropě
- technika, věda a kultura ve 2. pol. 20. stol., evropská integrace, globalizace

Výchova k občanství – charakteristika předmětu**A. Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu****A. 1 Hlavní cíle předmětu v pojetí ŠVP 3in**

- poznávání a posuzování každodenních situací a událostí ve vzájemných vazbách a širších souvislostech
- získávání orientace v důležitých hospodářských a politických otázkách a v aktivitách důležitých místních, regionálních, státních i mezinárodních institucí, organizací a seskupení
- rozvíjení zájmu o současnost a minulost vlastního národa i jiných kulturních společenství
- formování úcty k vlastnímu národu i k jiným národům a etnikům a rozvíjení respektu k odlišnostem lidí, skupin a různých společenství
- získání orientace v důležitých právních porozumění sobě samému
- poznávání svých silných i slabých stránek a svých dispozic pro různé činnosti
- porozumění významu životních rolí, rozpoznávání důsledků různých rozhodnutí a způsobů jednání
- respektování a uplatňování mravních principů a pravidel společenského soužití, vhodné chování v důležitých sociálních situacích
- přebírání odpovědnosti za vlastní názory, jednání a rozhodnutí i za jejich následky
- rozpoznávání názorů a postojů, které ohrožují lidskou důstojnost nebo odporují základním principům demokratického
- využívání vhodných prostředků komunikace k vyjadřování vlastních myšlenek, citů, názorů a postojů
- zvládání zásad účinného řešení konfliktů a hledání kompromisů a k přiměřenému obhajování svých práv

A. 2 Vzdělávací obsahy předmětu (témata, tématické celky z jiných oborů, případné průřezová témata)

Do předmětu Výtvarná výchova jsou zařazeny tématické okruhy těchto průřezových témat:

A. Osobnostní a sociální výchova

(9) Kooperace a kompetice

Téma realizováno v 6. roč. v návaznosti na témata Lidská solidarita, Pomoc lidem v nouzi, Potřební lidé ve společnosti

11) Hodnoty, postoje, praktická etika

Téma realizováno v 6. roč. v návaznosti na témata Naše škola - život ve škole - práva a povinnosti žáků.

(6) Poznávání lidí

Téma realizováno v 7. roč. v návaznosti na téma Rozmanitost kulturních projevů.

(2) Sebepoznávání a sebepojetí

Téma realizováno v 8. ročníku v návaznosti na téma Osobnostní rozvoj.

(10) Řešení problémů a rozhodovací dovednosti Téma realizováno v 8. roč. v návaznosti na témata Stres, Řešení konfliktů.

(6) Poznávání lidí

Téma realizováno v 9. roč. návaznosti na témata Morálka a mravnost, Svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování

(11) Hodnoty, postoje, praktická etika

Téma realizováno v 9. roč. v návaznosti na téma Dělbá práce a činnosti, výhody spolupráce.

B. Výchova demokratického občana

(1) Občanská společnost a škola (6. roč.) **PROJEKT** např. Naše škola, Praha 7

Téma realizováno v návaznosti na látku předmětu Naše škola, Naše obec.

(3) Formy participace občanů v politickém životě (8. roč)

Téma realizováno v návaznosti na látku předmětu Lidská práva.

(4) Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování (9. roč)

Téma realizováno v návaznosti na látku předmětu Právní řád České republiky.

C. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Tématické okruhy nejsou zařazeny.

D. Multikulturní výchova

(4) Multikulturalita (8. roč.)

Téma realizováno v návaznosti na látku předmětu Podobnosti a odlišnosti lidí

(5) Princip sociálního smíru a solidarity (9. roč.)

Téma realizováno v návaznosti na látku předmětu Zásady lidského soužití.

E. Environmentální výchova

Tematické okruhy nejsou zařazeny.

F. Mediální výchova

Tematické okruhy nejsou zařazeny.

A. 3 Preferované formy realizace předmětu

- preferujeme vyváženost v uplatnění různorodých forem výuky – při práci ve třídě - práce s učebnicí, besedy, skupinová řešení problému, modelové situace, komunitní kruh, pohybové a výtvarné aktivity směřující k sebezpoznání žáků, sblížení kolektivu, ke zlepšení atmosféry, komunikační hry a aktivity s reflexí a relaxací – tyto přístupy a formy práce v souladu se zásadami zavádění osobnostní a sociální výchovy do ŠVP, dále využíváme dostupných multimediálních programů, internetu, exkurze, návštěvy muzeí, výstav
- vzdělávání vychází z poznávání nejbližšího okolí a bezprostředních mezilidských vztahů a postupně se přechází k poznávání stále širších kontextů společenských jevů, dějů, vztahů a institucí
- poznávání společnosti a mezilidských vztahů se opírá o životní praxi a aktuální životní zkušenosti žáků
- učební činnosti směřují k osvojování praktických dovedností a k jejich aplikaci v reálných životních situacích

A. 4 Časová dotace předmětu v jednotlivých ročnících

Předmět Výchova k občanství je vyučován ve všech ročnících a to 1 hodinu týdně.

A. 5 Místo realizace předmětu

Předmět realizujeme v kmenových třídách, počítačové pracovně, popř. mimo budovu školy (muzea, výstavy, Stromovka atd.)

A. 6 Organizace výuky předmětu (dělení žáků na skupiny, spojování žáků z různých ročníků atd.) - zdůvodnění

Žáci se nedělí na skupiny, žáci absolvují výuku předmětu po třídách.

B. Výchovné a vzdělávací strategie předmětu Výtvarná výchova

Výuka se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. vede je k realistickému sebezpoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společnostech, s hospodářským životem, činností důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivců do občanského života.

Výchova k občanství učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Výuka se zaměřuje na utváření pozitivních občanských postojů a rozvíjí vědomí přínaležitosti k evropskému společenství.

Důležitou součástí vzdělávání je prevence rasistických, xenofobních a extremistických postojů a výchova k toleranci a respektování lidských práv.

Vzdělávání vychází z poznávání nejbližšího okolí a bezprostředních mezilidských vztahů a postupně se přechází k poznávání stále širších kontextů společenských jevů, dějů, vztahů a institucí.

Poznávání společnosti a mezilidských vztahů se opírá o životní praxi a aktuální životní zkušenosti žáků. Učební činnosti směřují k osvojování praktických dovedností a k jejich aplikaci v reálných životních situacích.

B. 1 Preferované výchovné a vzdělávací strategie (postupy, metody, formy práce), které vedou k utváření a rozvoji klíčových kompetencí žáků a které vycházejí ze společně sdílených a uplatňovaných postupů v rámci školy Pro vytváření a rozvíjení klíčové **kompetence k učení** jsou využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- zapojit a využívat vlastní zkušenost především při diskusi
- hodnotit proces a výsledek své práce, analyzovat ho a prezentovat

Pro vytváření a rozvíjení klíčové **kompetence k řešení problémů** jsou využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- hledání různých osobitých řešení a přístupů
- formulaci vlastních pohledů na problémy

Pro vytváření a rozvíjení klíčové **kompetence komunikativní** jsou využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- ptát se, naslouchat
- pracovat ve vstřícné a tvořivé atmosféře, podporující osobitá řešení i respekt k odlišným řešením
- učit se reflektovat svou činnost i činnost ostatních
- utvářet si vlastní pohled a názor na svět
- využívat ve výuce dostupné prostředky komunikace k hledání informací, k dotazování se, ke zjišťování aktuálních údajů

Pro vytváření a rozvíjení klíčové **kompetence sociální a personální** jsou využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- pracovat v přirozeném prostředí, pocitem bezpečí a bez strachu z nepřijetí odlišných názorů
- prostřednictvím relaxace obnovovat své síly, upevňovat pozitivní vztah ke světu, k ostatním lidem i k sobě samotnému
- reflektovat výuku, uplatnit své postoje, názory, kritiku
- obohacování osobnosti o nové dojmy, prožitky, poznatky

Pro vytváření a rozvíjení klíčové **kompetence občanské** jsou využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- projevoval postoje, názory na různorodé umělecké projevy
- ztvárňovat a prezentovat své vize a představy různorodými postupy
- pracovat v tolerantní a přátelské atmosféře

Pro vytváření a rozvíjení klíčové **kompetence pracovní** jsou využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- kooperovat s ostatními žáky, pracovat ve skupině
- spolupodílet se na řešení složitých problémů
- navrhnout nová řešení, koncipovat postupy
- vést diskusi, vyjádřit názor
- plánovat samostatně svou práci, svobodně se vyjádřit k tématům i k názorům ostatních

Výchova k občanství – oborové cílové kompetence žáka 3. období (6. - 9. roč.)

Žáci

v oblastech **Člověk ve společnosti a Člověk jako jedinec**:

- objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
- rozlišují projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- zdůvodní nepřijatelnost vandalského chování a aktivně proti němu vystupují
- zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají
- kriticky přistupují k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
- zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné solidarity mezi lidmi, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a v situacích ohrožení
- uplatňují vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné neshody či konflikty s druhými lidmi řeší nenásilným způsobem
- objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí
- zaujímají tolerantní postoje k menšinám
- rozpoznávají netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímají aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
- posoudí a na příkladech doloží přínos spolupráce lidí při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole
- objasní, jak může poznání a hodnocení vlastní osobnosti a ovlivnit jejich rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života
- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů
- rozpoznají projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a korigují své chování a jednání

v oblasti **Stát a hospodářství**:

- rozlišují a porovnávají různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady
- objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání
- dodržují zásady hospodárnosti, popíší a objasní vlastní způsoby zacházení s penězi a se svým i svěřeným majetkem, vyhýbají se rizikům v hospodaření s penězi
- vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby občanům nabízejí
- rozlišují, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvedou příklady dávek a příspěvků, které ze státního rozpočtu získávají občané
- rozlišují a porovnávají úlohu výroby, obchodu a služeb, uvedou příklady jejich součinnosti
- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhů

v oblasti **Stát a právo**:

- rozlišují nejčastější typy a formy států a na příkladech porovnají jejich znaky
- rozlišují a porovnávají úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvedou příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
- objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů
- vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
- přiměřeně uplatňují svá práva a respektují práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod
- objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství
- provádějí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvedou příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci
- dodržují právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomují si rizika jejich porušování
- rozlišují a porovnávají úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvedou příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů
- rozpoznají protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvedou jejich příklady

v oblasti **Mezinárodní vztahy a globální svět**

- popíší vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů
- uvedou některé významné mezinárodní organizace a společenství, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a - - popíší výhody spolupráce mezi státy
- uvedou příklady některých projevů globalizace, porovnají jejich klady a zápory
- uvedou některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky pro život lidstva
- objasní souvislosti globálních a lokálních problémů
- uvedou příklady mezinárodního terorismu a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání

Výchova k občanství – učivo (tématické okruhy, témata) 3. období (6. - 9. roč.)

6. ročník

Člověk ve společnosti

Naše škola

- život ve škole
- práva a povinnosti žáků
- význam a činnost žákovské samosprávy
- společná pravidla a normy
- vklad vzdělání pro život

Naše obec, region, kraj

- důležité instituce
- zajímavá a památná místa
- významní rodáci
- místní tradice
- ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku

Naše vlast

- pojem vlasti a vlastenectví
- zajímavá a památná místa
- co nás proslavilo
- významné osobnosti
- státní symboly
- státní svátky
- významné dny

Lidská setkání

- přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi
- rovnost a nerovnost
- rovné postavení mužů a žen
- lidská solidarita
- pomoc lidem v nouzi
- potřební lidé ve společnosti

Témata intergovaného předmětu Výchova ke zdraví:**Vztahy mezi lidmi a formy soužití**

- vztahy ve dvojici, vztahy chlapců a děvčat, kamarádství, přátelství, pomoc

Osobnost a sociální rozvoj

- vztah k sobě samému, vztah k druhým
- pomoc a ochrana slabšího kamaráda

7. ročník**Člověk ve společnosti****Kulturní život**

- rozmanitost kulturních projevů
- kulturní hodnoty, kulturní tradice
- kulturní instituce
- masová kultura
- prostředky masové komunikace
- masmédiá

Stát a hospodářství

- majetek, vlastnictví
- formy vlastnictví
- hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana
- hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví

Stát a právo**Právní základy státu**

- znaky státu, typy a formy státu
- státní občanství ČR
- Ústava ČR
- složky státní moci, jejich orgány a instituce

Státní správa a samospráva

- orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly

Principy demokracie

- znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu
- politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam
- význam a formy voleb do zastupitelstev

Témata intergovaného předmětu Výchova ke zdraví:**Vztah mezi lidmi, formy soužití**

- vztahy a pravidla soužití ve společnosti, šikana
- rodina a škola

8. ročník**Člověk ve společnosti****Vztahy mezi lidmi**

- osobní a neosobní vztahy
- mezilidská komunikace
- konflikty v mezilidských vztazích
- problémy lidské nesnášenlivosti

Člověk jako jedinec**Podobnost a odlišnost lidí**

- projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání
- osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter
- vrozené předpoklady, osobní potenciál

Vnitřní svět člověka

- vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí
- systém osobních hodnot, sebehodnocení
- stereotypy v posuzování druhých lidí

Osobní rozvoj

- životní cíle a plány
- životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna
- význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji

Stát a právo**Lidská práva**

- základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana
- úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech
- poškozování lidských práv, šikana, diskriminace

Právní řád České republiky

- význam a funkce právního řádu
- orgány právní ochrany občanů
- soustava soudů
- právní norma, předpis, publikování právních předpisů

Témata intergovaného předmětu Výchova ke zdraví:**Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence**

- skryté formy násilí a zneužívání, kriminalita
  - šikana a jiné projevy násilí
  - formy sexuálního zneužívání dětí
  - komunikace se službami odborné pomoci
  - manipulativní reklama a informace

Osobnostní a sociální rozvoj

- morální rozvoj
  - dovednosti pro řešení problémů a mezilidských vztahů
- mezilidské vztahy a komunikace
  - respektování sebe i druhých
  - aktivní naslouchání, dialog

9. ročník**Člověk ve společnosti****Zásady lidského soužití**

- morálka a mravnost
- svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování
- dělba práce a činností, výhody spolupráce

Stát a hospodářství**Peníze**

- funkce a podoby peněz, formy placení
- rozpočet rodiny, státu
- význam daní

Výroba, obchod, služby

- jejich funkce a návaznost

Principy tržního hospodářství

- nabídka, poptávka
- trh, podstata fungování trhu
- nejčastější právní formy podnikání

Stát a právo**Právní jednání**

- druhy a postihy protiprávního jednání, trestní postizitelnost
- porušování předpisů v silničním provozu
- porušování práv k duševnímu vlastnictví

Právo v každodenním životě

- význam právních vztahů
- důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající
- styk s úřady

Mezinárodní vztahy, globální svět**Evropská integrace**

- podstata, význam, výhody
- Evropská unie a ČR

Mezinárodní spolupráce

- ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody
- významné mezinárodní organizace

Globalizace

- projevy, klady a zápory
- významné globální problémy, způsoby jejich řešení

Témata intergovaného předmětu Výchova ke zdraví:

Návrh besed pro žáky 9. ročníku realizovaných v rámci Ov, Př a volitelných předmětů:

- sebehodnocení – dodržování zásad zdravého životního stylu (např. pohyb, sport; kde, jak dlouho, jakým způsobem a s kým a jak trávím čas)
- stravování – co jím (jím všechno, vybírám si), stolování – jak doma jíme

Zapojení rodičů žáků:

- besedy (lékaři, zdravotní sestry, sportovci, psychologové, požárníci, pracovníci ekologické a drogově-preventivní neziskové organizace, ...)
- uspořádání sportovních akcí – výlet, sportovní utkání, posilovna, bazén,...
- uspořádání kulturních akcí – táborák, koncert, diskotéka

